

животных: Тезисы докладов Международной конференции по молекулярно-генетическим маркерам животных. Киев: Аграрна наука, 1994. С. 81-82.

3. Винничук Д. Т. Порода животных как биологическая система. Киев. 1993. 60 с.

4. Методы ветеринарной клинической лабораторной диагностики: Справочник / Под ред. проф. Кондрахина И. П. Москва: Колос, 2004. 520 с.

Kozyr V. S., A. V. Denisyuk, G. G. Dimchia, A. N. Maystrenko and O.I. Golovataya.

BIOCHEMICAL STATUS OF THE BLOOD OF BODY AND LACTATING COWS OF THE UKRAINIAN BEEF BREED

State institution Institute of Grain Crops of the NAAS, str. Volodymyr Vernadskyi, 14, Dnipro, 49009, Ukraine

An analysis of the biochemical status of the blood of calving and lactating cows on free suction with 5-month-old calves was carried out. It has been established that cows of the Ukrainian beef breed in the ecological and fodder conditions of the steppe zone of Ukraine can show reproductive and productive qualities not lower than the standard of the breed - obtain at least 98 calves per 100 cows and high milk yield: the weight of heifers when weaned at the age of 8 months - 250 kg and gobies - 270 kg.

Key words: livestock, breed, fodder, body weight, lactation, blood, biochemical indicators.

ОЦІНКА ЯКОСТІ ТА ПОКАЗНИКИ СПЕРМОПРОДУКЦІЇ БАРАНІВ-ПЛІДНИКІВ РІЗНИХ ПОРІД

Л. П. Миколайчук, асистент
Дніпровський державний аграрно-економічний університет, м. Дніпро
lyudmila.mikolajchuk@gmail.com

В. І. Похил, канд. с.г. наук, доц.
Дніпровський державний аграрно-економічний університет, м. Дніпро
v_pohil@ukr.net

Анотація

Проведено дослідження показників спермопродукції баранів-плідників різних порід. Встановлено домінування гіссарських баранів за якісними показниками спермопродукції.

Ключові слова: барани-плідники романівської та гіссарської порід, об'єм еякуляту, рухливість, концентрація.

Вступ. Однією з ключових умов, що забезпечує перспективне збільшення виробництва продукції вівчарства, є розвиток інтенсивного відтворення стада.

Для найбільш оптимального прояву відтворювальної здатності овець поряд з покращенням кормової бази необхідне використання біологічних резервів поголів'я вівцематок та високоцінних баранів-плідників. Важливо контролювати якість сперми племінних баранів, особливо для покращення порід, що сприяє виявленню та вибракуванню племінних баранів з низькою репродуктивною здатністю, високим відсотком атипових форм у спермі, зниженою здатністю сперміїв до кріоконсервації [3].

Отримання приплоду після запліднення у вівчарстві залежить від якості еякулята, їх функціональних складових та запліднюючої здатності в репродуктивних органах самки.

Запліднювальну здатність сперми визначає якість та активність сперматозоїдів. Активні сперматозоїди мають реотаксис, тобто здатність до орієнтованого руху проти слабкого струму рідини. Просування сперматозоїдів у статевих шляхах вівцематки від шийки матки до ампулярної частини яйцеводів забезпечує наявність реотаксису.

Показник рухливості спермії дуже важливий при початковій оцінці отриманої сперми. Сперма, в якій відсутній активний поступальний рух, непридатна для запліднення. Проте хороша рухливість сперміїв у свіжоотриманій спермі ще не дає достатньої підстави для остаточної оцінки запліднюючої здатності, так як рух сперміїв може швидко припинитися [4].

Об'єм спермопродукції та її якісні показники обумовлені різноманітними факторами, найважливішими з яких є умови утримання та годівлі, режим статевого використання плідників та їх фізіологічний стан, породна приналежність, пора року [1, 2].

Матеріал і методика досліджень.

Дослідження відтворної здатності баранів-плідників проводили в ТОВ «Терра Річ» Пологівського району Запорізької області.

Якість спермопродукції баранів-плідників романівської та гіссарської визначали в лабораторних умовах за допомогою оцінки сперми за зовнішніми ознаками (кольором, запахом, консистенцією) та об'ємом еякулятів, концентрації, резистентності та рухливості сперматозоїдів.

За 40-45 діб на початок взяття сперми баранів-плідників починали систематично привчати до садки на штучну вагіну. Режим статевого використання при цьому встановлювали з урахуванням індивідуальних особливостей плідників. Для відновлення умовних статевих рефлексів баранам-плідникам організовували одну садку на штучну вагіну через добу, а в останні 7 діб перед початком взяття сперми – 1-2 садки на день: вранці та ввечері.

Результати досліджень.

Проведений аналіз активності сперміїв свідчить про певні міжпородні відмінності в динаміці активності сперматозоїдів у свіжоотриманій спермі баранів (табл. 1).

Вивчення кількості та якості сперми показало, що у всіх баранів вона була нормальної консистенції, світло-кремового кольору.

1. Показники статевої активності та якість сперми баранів-плідників

Показники	Порода	
	Р	Г
Об'єм еякуляту, мл	0,95 ± 0,16	1,27 ± 0,25
Концентрація сперміїв, млрд/мл	2,68 ± 0,15	2,84 ± 0,19
Рухливість, бал	8,42 ± 0,10	8,71 ± 0,18

Максимальним рівнем об'єму еякуляту характеризувалися барани-плідники гісарської породи. За цим показником вони перевершували однолітків романівської породи на 0,29 мл або 3 %.

За концентрацією статевих клітин в еякуляті також є певні міжпородні відмінності. У баранів-плідників гісарської породи вона на 0,16 млрд/мл (6 %) була вищою, ніж у баранів романівської породи.

За рухливістю спермійв відзначена тенденція переваги баранів-плідників гісарської породи порівняно з романівськими на 0,29 бала або 3 %.

Висновки. Таким чином, результати проведених досліджень вказують на те, що показники якості сперми перебували в межах фізіологічної норми в усіх піддослідних барані-плідників, що забезпечує їй високу запліднюючу здатність. Проте спермопродукція баранів-плідників гісарської породи мала більш високі показники якості. Сперма даних порід овець цілком відповідає вимогам штучного запліднення і може використовуватися для розведення синтетичним середовищем та заморожування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Миколайчук Л. П. (2023). Рівень відтворювальної здатності вівцематок романівської породи в залежності від генотипу. *Bulletin of Sumy National Agrarian University. The series: Livestock*, (1), 32-37.
2. Похил, В. І., Похил, О. М., Миколайчук, Л. П., & Павленко, Р. А. (2020). Вплив кормової добавки органічного походження на статеву активність баранів-плідників. *Bulletin of Sumy National Agrarian University. The series: Livestock*, (3 (42)), 57-62.
3. Kitaeva, A. P., & Mamedova, V. M. (2021). Influence of morphological indicators of seeds of rams of different breeds on the quantity and quality of sperm products. *Scientific and Technical Bulletin of State Scientific Research Control Institute of Veterinary Medical Products and Fodder Additives and Institute of Animal Biology*, 22(2), 156-162.

4. Neila-Montero, M., Riesco, M. F., Montes-Garrido, R., Palacin-Martinez, C., Chamorro, C., de Paz, P., & Anel-Lopez, L. (2022). An optimized centrifugation protocol for ram sperm ensuring high sample yield, quality and fertility. *Theriogenology*, 191, 179-191.

EVALUATION OF THE QUALITY AND INDICATORS OF SPERM PRODUCTION OF DIFFERENT BREEDS OF RAMS

L. P. Mykolaichuk

assistant, Dnipro State Agrarian and Economic University, Dnipro, Ukraine

V. I. Pokhyl

candidate of Agricultural Sciences, Associate Professor, Dnipro State Agrarian and Economic University, Dnipro, Ukraine

Abstract. *A study of sperm production indicators of breeding rams of various breeds was conducted. The dominance of Hissar rams in terms of quality indicators of sperm production was established.*

Key words: *breeding rams of the Romanov and Hissar breeds, volume of ejaculate, mobility, concentration.*

УДК 636.082.32.234

ВПЛИВ ТИПУ КОНСТИТУЦІЇ НА ПРОДУКТИВНІ ТА ТЕХНОЛОГІЧНІ ЯКОСТІ КОРІВ

Черненко О.І., к. с.-г. наук, доцент

Черненко О.М., д. с.-г. наук, професор

Шеремет Г.С., магістр

Дніпровський державний аграрно-економічний університет,

e-mail: chernenkoei@ukr.net, chernenko_an@ukr.net,

sheremet20001819@gmail.com

Викладені результати досліджень конституціональних особливостей корів української червоної молочної породи та їх зв'язок з молочною продуктивністю та технологічними ознаками.